

RETTEVEJLEDNING

Eksamen på Økonomistudiet sommer 2018

Økonomisk Historie

28. maj 2018

(3-timers prøve uden hjælpemidler)

Dette eksamenssæt består af x sider incl. denne forside.

OBS: Bliver du syg under selve eksamen på Peter Bangsvej, skal du kontakte et tilsyn for at blive registreret som syg. I den forbindelse skal du udfylde en blanket. Derefter afleverer du en blank besvarelse i systemet og forlader eksamen. Når du kommer hjem, skal du kontakte din læge og indsende lægeerklæring til Det Samfundsvidenskabelige Fakultet senest en uge efter eksamensdagen.

Pas på, du ikke begår eksamenssnyd!

Det er eksamenssnyd, hvis du under prøven

- Kopierer svar fra andres computer skærme
- Bruger hjælpemidler, der ikke er tilladt
- Kommunikerer med andre eller på anden måde modtager hjælp fra andre
- Kopierer andres tekster uden at sætte citationstegn eller kildehenvise, så det ser ud som om det er din egen tekst
- Bruger andres idéer eller tanker uden at kildehenvise, så det ser ud som om det er din egen idé eller dine egne tanker
- Eller hvis du på anden måde overtræder de regler, der gælder for prøven

Du kan læse mere om reglerne for eksamenssnyd på Din Uddannelsesside og i Rammestudieordningens afs. 4.12.

Opgave 1. Korte essay spørgsmål (tæller ca. 55% af den samlede karakter)

Denne opgave består af seks delspørgsmål. Besvarelsen af hvert delspørgsmål må maksimalt fylde 10 linjer (med default settings: Times New Roman str 12 osv). Alt udover de 10 linjer tæller ikke med i bedømmelsen. Skriv i hele sætninger, ikke i stikord. Undlad at inkludere selve opgaveteksten i besvarelsen. Figurer og tabeller tæller ikke med i de 10 linjer.

1.1. Hvorfor medførte tidligere overgang til landbrug tidligere specialisering ifølge Jared Diamond?

Svar:

Ifølge Diamond kunne landbrug påvirke specialisering ad to kanaler: 1) Landbrug indebar en mere fastboende tilværelse, hvilket betød at en eventuel overskudsproduktion ikke skulle bæres med videre som ved jæger-samler tilværelsen. I stedet kunne mad opbevares og gemmes til vinteren eller til handel med andre, 2) Derudover betød landbrug at hver enhed jord kunne producere mere mad. Samlet muliggjorde landbrug altså en overskudsproduktion af mad, hvormed alle ikke behøvede at producere mad. Nogle kunne specialisere sig i andre hverv end madproduktion, såsom produktion af skibe, bureaukrati og våben. Dermed endte samfund, der tidligere overgik fra jæger-samler til landbrug, med at specialisere tidligere end andre samfund.

Note: En tredje kanal, som med fordel også kan nævnes, er at den fastboende tilværelse også indebar at omkostningen ved at få børn faldt, idet børn ikke skulle bæres med videre. Den heraf følgende befolkningsforøgelse gav yderligere mulighed for specialisering. Det giver ikke ekstra point at forklare hvorfor landbrug opstod nogle steder før andre ifølge Diamond (altså historien om domesticerbare dyr og planter samt akserne).

1.2. Hvordan har institutioner betydet noget for overgangen til moderne vækst? Inddrag flere forfattere fra pensum i din diskussion. Hvad viser empirien?

Svar:

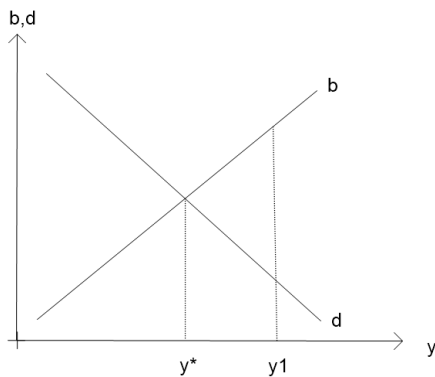
Clark argumenterer for at institutioner ikke betød noget for England: De vigtigste opfindelser bag den industrielle revolution var ikke patenterede og det engelske patent system ændrede sig ikke nævneværdigt på det tidspunkt. AJR viser dog at institutioner var vigtige for overgangen til moderne vækst: Atlanterhavshandlen, der ifølge deres analyse drev hele Vesteuropas vækst forspring, påvirkede kun væksten i samfund, hvor initial institutionerne begrænsede magthavernes magt. Omvendt skabte Atlanterhavshandlen ikke vækst i samfund, hvor kongens magt ikke var begrænset. Ideen er, at profit, der tilfalder de få ikke giver vækst, der kan ses på aggregeret makro niveau. Sokoloff og Engerman argumenterer for at udviklingen af institutioner kan forklare hvorfor Nordamerika overhalede Sydamerika. De mener dog at forskelle i kvaliteten af institutioner stammer fra forskellige i jordens egnethed for højprofitable afgrøder.

1.3. Hvorfor er ligevægt i Malthus-modellen der hvor fødselsrate er lig med dødsrate? Forklar de relevante antagelser og inddrag gerne eksempler. Hvilken faktor driver systemet tilbage til ligevægten?

Svar:

Svaret kan indses ved at analysere en situation, hvor eksempelvis fødselsraten, b overstiger dødsraten, d . Det vil give indkomsten per indbygger y_1 , illustreret i figuren nedenfor. Idet $b > d$ vil befolkningsstørrelsen vokse, hvilket sænker indkomsten per indbygger. Her er antagelsen om

aftagende marginalafkast vigtig: En ekstra person producerer ikke ligeså meget som den foregående. Den forøgede befolkning vil altså kunne producere en større mængde samlet BNP, men BNP per indbygger vil falde. Den lavere indkomst per indbygger vil sænke fødselsraten og hæve dødsraten, eksempelvis gennem senere giftealder eller højere børnedødelighed. Processen vil fortsætte indtil $b=d$ og $y=y^*$. Tilsvarende ved $b<d$: Her vil befolkningsstørrelsen falde, hvormed indkomsten per indbygger stiger, indtil $b=d$ igen. Det er altså befolkningsstørrelsen, der får systemet tilbage i ligevægten.

1.4. Vil Clarks teori om selektion af tålmodige mennesker også holde i samfund, der er gennemløbet den demografiske transition? Forklar dit svar.

Svar:

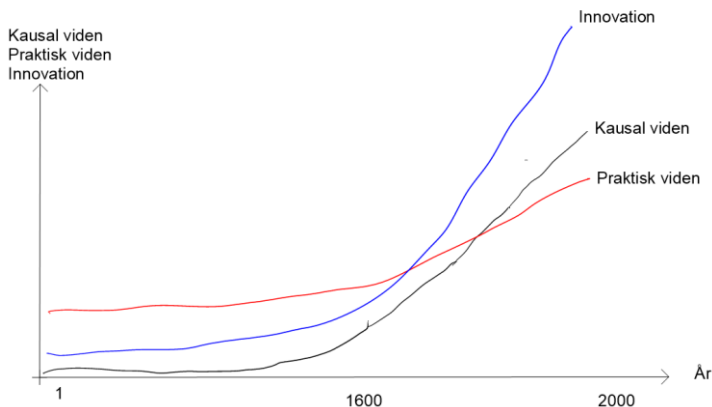
Ikke nødvendigvis. Den mekanisme, der driver selektionen af tålmodige mennesker i Clarks teori, er at fertiliteten afhænger positivt af indkomsten. Clarks ide er, at tålmodige mennesker formår at skabe højere indkomster, hvormed de får flere overlevende børn og dermed langsomt kommer til at dominere befolkningen. Hvis et samfund er gennemgået den demografiske transition afhænger fertiliteten ikke længere positivt af indkomsten. Samfundet er altså undsluppet den malthusianske fælde. Dermed vil der ikke ske en selektion af individer, der formår at skabe højere indkomster, heriblandt tålmodige mennesker. Måske tværtimod, idet personer med højere indkomster i dag ofte får færre børn end personer med lavere indkomster.

Note: Man kunne godt forestille sig en situation, hvor fertiliteten i dag afhang positivt af tålmodighed direkte. I en sådan – noget tænkt – situation vil vi også få selektion af tålmodige personer, trods demografisk transition.

1.5. Tegn udviklingen i kausal og praktisk viden, samt innovation over tid. Forklar hvorfor du tegner som du gør. Og forklar hvilken betydning dette har for overgangen til moderne vækst.

Svar:

Figuren nedenfor illustrerer Mokyr's teori for udviklingen i kausal og praktisk viden samt innovation. Før den industrielle oplysningstid (ca. 1600) var den dominerende videns form praktisk viden (viden om *hvordan* en ting virker). Med den industrielle oplysningstid skete to skift: 1) et skift mod mere kausal viden (viden om *hvorfor* en ting virker) og 2) en øget interaktion mellem de to vidensstyper (i form af eksempelvis uformelle møder mellem entreprenører og videnskabsmænd). Begge dele bidrog til mere af begge typer af viden. Den intensiverede interaktion mellem vidensstyperne og den større videns mængde bidrog til vækst i innovationer. Som vi kender det fra Solow modellen ser moderne vækst netop ud til primært at være drevet af vækst i TFP, hvoraf innovationer udgør en stor del.

1.6. Geografi har muligvis påvirket overgangen til moderne vækst. Selv geografiske faktorer, der ikke har ændret sig over de sidste årtusinder, kan have været vigtige. Men for at denne uændrede geografi kan have spillet en rolle for overgangen fra stagnation til moderne vækst, må selve betydningen af den pågældende geografiske faktor have ændret sig. Kom med eksempler fra pensum på geografiske faktorer, der har været uændrede over tid, men vis betydning har ændret sig af relevans for overgangen til moderne vækst.

Svar:

I Allens teori spiller kul en afgørende rolle. Kul har eksisteret i undergrunden i årtusinder, men først da lønninger var høje nok ift. energipriser blev det profitabelt nok at grave kullet op af undergrunden. I Morris' teori er afstanden til Amerika vigtigt. Afstanden har været uændret i årtusinder, men først da mennesket havde opfundet skibe, der var store nok til at krydse, fik afstanden til Amerika afgørende betydning for hvem der oplevede størst stigninger i velstand. Hos Sokoloff og Engerman er jordens egnethed for sukker initialt gunstigt for vækst, idet sukker var ekstremt profitabelt. Selvsamme profitabilitet gjorde dog senere jordens egnethed for sukker til en hæmsko for vækst, idet det gav incitamenter til etablering af forvridende institutioner. Ændringen her var muligvis overgangen til mere komplekse samfund, der var mere afhængige af institutioner.

Note: Diamonds teori er ikke et godt eksempel. Ej heller Clarks teori. I begge tilfælde ændrer selve geografien sig: Mennesket går fra at være jæger-samlere til landmænd. Der er ikke tale om en konstant geografisk faktor, der ændrer *betydning*.

Opgave 2. Multiple choice (tæller ca. 45% af den samlede karakter)

Nedenfor ses 15 multiple choice spørgsmål. Svarene skal udelukkende indføres i multiple choice programmet. For hvert spørgsmål må I maksimalt markere ét svar eller undlade at svare.

Rigtigt svar giver 1 point. For hvert spørgsmål er der ét rigtigt svar. **Forkert svar** giver negative point, der er afstemt således, at det forventede antal point ved en tilfældig besvarelse er nul. For eksempel giver forkert svar ved 2 svarmuligheder minus 1 point, mens forkert svar ved 4 svarmuligheder giver -0,33 point. Man må gerne undlade at svare på et spørgsmål, hvilket giver nul point.

Point eksempel: Har man svaret korrekt på 8 spørgsmål, men forkert på de resterende 7, opnår man ca. 5-6 point, hvilket svarer til 33-40% korrekt, hvilket giver karakteren 00. Har man derimod undladt at svare på de resterende 7 opnår man 8 point for de 8 korrekte spørgsmål, hvilket svarer til 53% korrekt, hvilket giver karakteren 02.

Man kan maksimalt opnå 15 point.

2.1. Du får givet følgende model for en Malthusiansk økonomi:

$$\begin{aligned} L_t &= n_{t-1}L_{t-1} + (1-\varepsilon)L_{t-1}, & L_0 \text{ givet} \\ Y_t &= L_t^{1-\alpha}(AX)^\alpha \\ n_t &= \gamma y_t, & \text{hvor } \gamma = (1-\tau)(1-\beta)/\eta \end{aligned}$$

L_t angiver befolkningsstørrelsen

n_t angiver fødselsraten (fødsler per indbygger)

ε angiver mortaliteten

Y_t angiver den samlede indkomst

A angiver det konstante teknologiske stade

τ angiver skatteraten

$(1-\beta)$ angiver præferencer for børn

η angiver den relative pris på børn i forbrugstermer

Hvad er steady state befolkningsstørrelsen?

- A. $L^* = \gamma(AX)^\alpha L_t^{1-\alpha} L_{t-1} + (1-\varepsilon)L_{t-1}$
- B. $L^* = n_{t-1}L_{t-1} + (1-\varepsilon)L_{t-1}$
- C. $L^* = (\gamma/\varepsilon)^{1/\alpha}(AX)$
- D. $L^* = (\varepsilon/\gamma)^{1/\alpha}(AX)$
- E. $L^* = \gamma(AX)^{1/\alpha} + (1-\varepsilon)$
- F. $L^* = (\varepsilon/\gamma)^\alpha(AX)^\alpha$
- G. $L^* = (\gamma/\varepsilon)^{1/\alpha}(AX)^{1/\alpha}$

Svar: C.

2.2. Økonomien fra spørgsmål 2.1 oplever en permanent stigning i skatteraten i periode t. Denne ændring vil medføre at indkomsten per indbygger før skat vil...

- A. stige abrupt til den nye steady state
- B. falde abrupt til den nye steady state
- C. stige abrupt og dernæst tilpasse sig den nye steady state
- D. falde abrupt og dernæst tilpasse sig den nye steady state
- E. falde gradvist mod den nye steady state
- F. stige gradvist mod den nye steady state
- G. Forblive uændret

Svar: F.

2.3. Nogle historiske samfund (kald dem A) havde muligvis lavere fertilitetsrater end andre (kald dem B). Antag at de to typer af samfund ellers var ens og at en standard Malthus model beskriver økonomierne godt. Hvad vil man forvente, at den langsigtede forskel mellem de to typer samfund er mht. indkomst per indbygger (y) og forventet levetid (e)? Kald y_A indkomst per indbygger i samfund A, y_B indkomst per indbygger i samfund B og så fremdeles.

- A. $y_A = y_B$, $e_A = e_B$
- B. $y_A = y_B$, $e_A < e_B$
- C. $y_A = y_B$, $e_A > e_B$
- D. $y_A < y_B$, $e_A = e_B$
- E. $y_A < y_B$, $e_A < e_B$
- F. $y_A < y_B$, $e_A > e_B$
- G. $y_A > y_B$, $e_A = e_B$
- H. $y_A > y_B$, $e_A < e_B$
- I. $y_A > y_B$, $e_A > e_B$

Svar: I

2.4. Marcus Aurelius var romersk kejser i perioden 161 – 180 e.v.t. Han indførte bl.a. tiltag til at begrænse gladiator kampene og blev kendt som ”den ædleste af alle cæsarer”. Antag at disse tiltag sænkede dødeligheden. Hans tyranniske søn, Commodus, overtog tronen i år 180 e.v.t. Commodus annullerede alle Marcus Aurelius’ tiltag, heriblandt begrænsningen af gladiator kampene. Hvad vil den langsigtede konsekvens af Marcus Aurelius’ begrænsning af gladiator kampene være for befolkning (N), levestandard (y) og forventet levetid (e)?

- A. N uændret, y uændret, e uændret
- B. N uændret, y uændret, e steg
- C. N uændret, y steg, e uændret
- D. N uændret, y steg, e steg
- E. N steg, y uændret, e uændret
- F. N steg, y uændret, e steg
- G. N steg, y steg, e uændret
- H. N steg, y steg, e steg

Svar: A. På kort sigt vil dødelighedskurven rykke indad, men vil rykke ud igen på lang sigt, da politikken var midlertidig.

2.5. Du får at vide at 20% af befolkningen i land X i år 1400 havde en rapporteret alder, der endte med 0 eller 5. I land Y var tallet 35%. Hvem havde bedst talkundskab?

- A. Land X
- B. Land Y
- C. Landene havde samme niveau af talkundskab

Svar: A.

2.6. Hvad betyder det at Asien havde en mindre stejl indkomstgradient end Europa?

- A. De fattige i Asien fik kun lidt flere børn end de rige, mens de fattige i Europa fik mange flere børn end de rige.
- B. De rige i Asien fik kun lidt flere børn end de fattige, mens de rige i Europa fik mange flere børn end de fattige.
- C. De fattige i Asien fødte mange flere børn end de rige, mens de fattige i Europa kun fik lidt flere børn end de rige.
- D. De rige i Asien fødte mange flere børn end de fattige, mens de rige i Europa kun fik lidt flere børn end de fattige.
- E. Asiaterne fik færre børn end europæerne
- F. Europæerne fik færre børn end asiaterne

Svar: B

2.7. Den engelske samtid oplevede den industrielle revolution temmelig abrupt. Clark peger på to faktorer, der bidrog til dette markante skift. Hvilken faktor var ikke en del af Clarks forklaring?

- A. Innovationer i fremstillingsindustri
- B. Befolkningsekspllosion
- C. Tekstiler var karakteriseret ved lav praelasticitet

Svar: C.

2.8. Den Malthusianske model forudsiger fravær af vedvarende stigninger i levestandarden over perioden 10.000 fvt - 1800 evt. Hvilken af nedenstående analyser anvender Clark for at teste denne forudsigelse?

- A. Sammenlign indkomst i fx Tyrkiet år 1700 med fx England år 1700.
- B. Sammenlign indkomst i fx Tyrkiet år 1850 med fx England år 1850.
- C. Sammenlign indkomst i England år 1700 med indkomst blandt nutidigt levende jæger-samlere i regnskoven.
- D. Sammenlign indkomst i England år 1850 med indkomst blandt nutidigt levende jæger-samlere i regnskoven.

Svar: C.

2.9. Hvilken af nedenstående er et eksempel på fertilitetsregulering via den ekstensive margin?

- A. Man begyndte at bruge kondomer
- B. Man anvendte afbrudt samleje
- C. Der var færre barnemord
- D. Man blev gift senere

Korrekt: D.

2.10. Oded Galor forkaster flere teorier for den demografiske transition. Hvilken af nedenstående teorier forkaster han ikke? Fertilitet falder, når...

- A. efterspørgslen efter uddannelse stiger
- B. indkomstniveauet bliver højt nok
- C. børnedødelighed falder
- D. kapitalmarkedet forbedres

Svar: A

2.11. Sokoloff og Engerman argumenterer for at årsagen til, at der var flere slaver i Caribien ift Nordamerika var at...

- A. Englænderne havde koloniseret Nordamerika, mens det primært var spanierne, der koloniserede Caribien
- B. Der var varmere i Caribien end i Nordamerika
- C. Slaverne var mere profitable i Caribien end i Nordamerika
- D. Nordamerika deltog i den transatlantiske handel, mens Caribien ikke gjorde

Svar: C.

2.12. Hvem ville, ifølge Morris' teori, først opleve moderne vækst, hvis handel ikke eksisterede?

- A. England
- B. Frankrig
- C. Grækenland

Svar: C (ligger tættest på den Fertile halvmåne)

2.13. Hvorfor blev "Spinning Jenny" og lignende teknologier, ifølge Allen, ikke opfundet i det 15. århundrede, hvor lønningerne også var høje?

- A. Kul var endnu ikke opdaget
- B. Koloniseringen skabte ulige institutioner
- C. Den Protestantiske Reformation tilskyndede ikke til mine arbejde
- D. Folk havde ikke høj nok uddannelse

Svar: D.

2.14. En teori tilsiger at befolkningsvækst kan stimulere teknologisk udvikling. Hvem har fremsagt denne teori?

- A. Ester Boserup
- B. Oded Galor
- C. Francis Bacon
- D. Sokoloff og Engerman
- E. Jared Diamond

Svar: A.

2.15. Clark argumenterer for at overgangen til moderne vækst var gradvis. Hvorfor gør han det?

- A. For at sandsynliggøre at den stigende fertilitet skete samtidig med faldende dødelighed
- B. For at sandsynliggøre at England industrialiserede først
- C. For at sandsynliggøre at hans teori om evolutionær selektion er korrekt
- D. For at sandsynliggøre at real renten er et mål for tålmodighed

Svar: C.